



วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

เท่าที่เป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่ามีผู้ศึกษาค้นคว้า และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาระงาน ประสิทธิภาพด้านการสอน ทักษะ และลักษณะที่ดีของครูช่างผู้สอนวิชาชีพในโรงฝึกงาน ปรากฏเป็นหลักฐานน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับครูทั่ว ๆ ไป ในระดับประถมศึกษา, ระดับมัธยมศึกษา และระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งความคิดเห็นและงานวิจัยดังกล่าวนี้ เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยมาก โดยใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น 4 ด้าน ดังนี้คือ ด้านความคิดเห็นต่ออาชีพครู, ด้านทักษะในการสอน, ด้านความรู้วิชาครู และลักษณะของครูที่ดี

ด้านความคิดเห็นต่ออาชีพครู

ดร. วิญญู สาธร<sup>1</sup> ให้ความหมายของคำว่า "ทัศนคติ" (attitude) ว่าเป็นระบบประเมินผลทั้งในทางบวก และในทางลบระบบหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งมีความทนทานมั่นคงยากที่จะเปลี่ยนแปลง ระบบดังกล่าวประกอบด้วย การรับรู้ (Cognitions) ความรู้สึกทางอารมณ์ (emotional feelings) และความพร้อม หรือแนวโน้มที่จะกระทำการใดการหนึ่งทั้งในทางสนับสนุน หรือคัดค้าน

สารวย มีชนอน<sup>2</sup> ให้คำจำกัดความของคำว่า "ทัศนคติต่ออาชีพครู" ว่า

<sup>1</sup> วิญญู สาธร, "การปลูกฝังและเปลี่ยนแปลงทัศนคติ", วารสารแนะแนว 7 (เมษายน - ธันวาคม 2516) : 14.

<sup>2</sup> สารวย มีชนอน, "การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพครูของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า 15.

หมายถึงความรู้สึกนึกคิดที่มีต่ออาชีพครู ซึ่งแฝงอยู่ในแต่ละบุคคล และพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมใด ๆ ต่อสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูที่มารู้ในแง่ที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ยอมรับ หรือไม่ยอมรับ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงปรากฏการณ์ทางความคิด พฤติกรรม และอารมณ์เข้าด้วยกัน

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่ออาชีพครูที่พอจะประมวลได้มีดังนี้

พ.ศ. 2508 แนน้อย ติตติรานนท์<sup>1</sup> ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงปีที่ 1 ปีการศึกษา 2507 ในภาคเรียนที่ 1 จำนวน 488 คน ผลการสำรวจปรากฏว่าสาเหตุที่เลือกเรียนครูส่วนใหญ่ เพราะต้องการเป็นครู และเห็นว่าอาชีพครูมีประโยชน์ต่อสังคม และส่วนรวมมาก เป็นอาชีพที่ต้องการความเสียสละ และความอดทน

พ.ศ. 2514 กองการวิจัย<sup>2</sup> กรมวิชาการ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพครู การสอน และการอบรมเด็ก การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ฐานะทางเศรษฐกิจ ความเห็น และความต้องการความช่วยเหลือ ไขกลุ่มตัวอย่าง 16,925 คน ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 29.30 เลือกอาชีพนี้เพราะชอบ ร้อยละ 22.71 เลือกเพราะเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ร้อยละ 15.97 เห็นว่าได้ใกล้ชิดกับเด็กในเรื่องความพอใจสำหรับคนที่เลือกอาชีพครุนั้น ร้อยละ 92.99 พอใจที่จะเลือกสอน ร้อยละ 1.96 เท่านั้นที่ไม่ชอบสอน และร้อยละ 62.68 ไม่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ

<sup>1</sup> แนน้อย ติตติรานนท์, "การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครู ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2507" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508), หน้า 41.

<sup>2</sup> กองการวิจัย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, "ผลการสำรวจความเป็นอยู่ของครูทั่วประเทศ" เอกสารการวิจัยทางการศึกษา, 66 (2504), หน้า 58 - 60.

ด้านทักษะการสอน

ได้มีผู้ให้ความหมายของการสอนไว้ดังนี้

\* คาร์เตอร์ วี กูด<sup>1</sup> (Carter v. Good) ได้ให้ความหมายของคำว่า การสอน ว่าเป็น การจัดกิจกรรมการสอนของอาจารย์ ซึ่งรวมทั้งแต่การวางแผนการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ การควบคุมปฏิบัติการต่าง ๆ ของอาจารย์ และนิสัยการตัดสินใจ การวัดผล และการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นกว่าเดิม รีคเคอร์<sup>2</sup> (Reeder) กล่าวว่า การสอน หมายถึง การกระทำที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ คุณคติ หรือรู้ในสิ่งที่ยังไม่เคยรู้มาก่อน

\* ทิศนา ขัมมณี<sup>3</sup> กล่าวว่า การสอนของครูจะต้องมีทักษะที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. มีทักษะในการพัฒนาตนเอง
2. ทักษะในการสื่อความหมายกับผู้อื่น
3. ใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาต่าง ๆ
4. ทักษะในการช่วยเหลือผู้อื่น
5. ทักษะในการพิจารณาวิเคราะห์คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต่าง ๆ

วิจิตร ศรีสะอาน<sup>4</sup> ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการสอนว่าควรจะ

<sup>1</sup> Carter V. Good, Dictionary of Education, p.588.

<sup>2</sup> W.G.Reeder, A First Course in Education (New York : Mcmillian Co., 1943), p.25.

<sup>3</sup> ทิศนา ขัมมณี, "กระบวนหาค่านิยมแท้," วารสารครูศาสตร์ 5 (สิงหาคม 2515) : 5 - 6.

<sup>4</sup> วิจิตร ศรีสะอาน, "สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการทางการศึกษาของประเทศไทย," ศูนย์ศึกษา 5 ( พฤษภาคม 2512) : 18.

ได้มีการนำเอาเทคโนโลยี และวัสดุอุปกรณ์ใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการเรียนการสอนด้วย เช่น โทรทัศน์เพื่อการศึกษา เครื่องช่วยการสอน บทเรียนสำเร็จรูป เป็นต้น

พ.ศ.2511 วินัย งามแสง<sup>1</sup> ได้ศึกษาคุณค่าการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบการสอน ในโรงเรียน และวิทยาลัยตามโครงการเงินกู้ เพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษา พบว่าร้อยละ 79.47 ของครูมีความเห็นว่า ผลการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนนั้น ทำให้นักเรียน นักศึกษาเกิดความพอใจ สนใจ และเข้าใจบทเรียนดีขึ้น ร้อยละ 69.70 ของครู เห็นว่า ช่วยการสอนในชั่วโมงนั้น ๆ ได้ผลดีขึ้นมาก ร้อยละ 62.08 เห็นว่าทำให้การอธิบายบทเรียนง่ายขึ้น ร้อยละ 2.31 ของครูเห็นว่า การใช้หรือไม่ใช้สื่อทัศนูปกรณ์ก็ทำให้ผลการเรียน ของนักเรียนเท่ากัน

กานลักษณะของครูที่ดี

ได้มีผู้แสดงความคิดเห็น และมีผลงานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของครูในแง่ทั่ว ๆ ไปอยู่มากมาย ซึ่งพอจะประมวลได้ดังนี้คือ

คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา<sup>2</sup> กล่าวถึงบทบาทของครูว่า ครูควรประพฤติ และวางตนอยู่ในกรอบศีลธรรมจรรยาอันเป็นบันทัดฐานที่ยอมรับกันทั่วไปในชุมชน และกล่าวถึงลักษณะ และบทบาทที่พึงประสงค์ของครูข้อหนึ่งว่า ครูควรรักการอ่าน รักการศึกษาค้นคว้า

<sup>1</sup>วินัย งามแสง, "การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ในโรงเรียน และวิทยาลัยตามโครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาอาชีวศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, 2512), หน้า 70.

<sup>2</sup>คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม (พระนคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2517), หน้า 173.

ดันฮิลล์<sup>1</sup> (Dunhill) กล่าวว่า ครูควรมีความสามารถพื้นฐานของอาชีพครู

4 ประการ คือ

1. มีความรู้ และทักษะในเนื้อหาวิชาที่สอน และในสิ่งที่นักเรียนอยากรู้
2. มีความสามารถที่จะเข้าใจเด็ก
3. มีความสามารถที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงความรู้ที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับวัย

ความถนัด และความสนใจของนักเรียน

4. มีความสามารถในการใช้ทักษะการสอนที่จำเป็น เช่น การวาดภาพ การตั้งคำถาม เป็นต้น

บุญถิ่น อัตถากร<sup>2</sup> กล่าวว่า การผลิตครูนั้นจะต้องมุ่งผลิตครูที่ ครูที่ดีควรมีลักษณะ 3 ประการดังนี้

1. ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ในเนื้อหาวิชา และต้องสร้างสมเพิ่มพูนอยู่เสมอ
2. ควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในกลวิธีสอน สามารถถ่ายทอดความรู้ แนววิธีแห่งปัญญา และอบรมชักนำเด็กไปสู่หนทางอันดีงาม
3. ครูเป็นผู้ที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรม และวัฒนธรรม

เอิร์ฟ<sup>3</sup> เห็นว่า คุณลักษณะของครูที่ดีควรมีดังนี้

<sup>1</sup> James Dunhill, "The Character and Professional Competency of the Teacher," in Discipline in the Classroom, (E.L.B.S edition first published, 1965), pp. 14 - 17.

<sup>2</sup> บุญถิ่น อัตถากร, "แนวนโยบายการผลิตครูในอนาคต", เอกสารชุดเผยแพร่การศึกษา อันดับที่ 10 (ตุลาคม 2514).

<sup>3</sup> Laster S.Werf, How to Evaluate Teacher and Teaching, (New York : Rinchart & Co., 1958), p.58.



1. เป็นตัวอย่างทางค่านิยมธรรมที่ดีในสังคม
2. มีความฉลาด และสามารถที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเป็นคนดี
3. ควบคุมอารมณ์ได้ และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี
4. มีสุขภาพอนามัยดี
5. มีความสามารถในด้านวิชาชีพ
6. มีความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ได้
7. มีความรู้ในเรื่องการศึกษา และมีคุณค่าในสังคม

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะของครูที่ดี

พ.ศ.2515 มัชฌิมา ปิยะมาดา<sup>1</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา" พบว่าลักษณะของครูที่ดีมี 9 ประการ คือ ส่งเสริมยกย่องชมเชยนักเรียน เมตตากรุณา มีการสอนดี ให้คำปรึกษาหารือแก่นักเรียน มีเหตุผลเป็นประชาธิปไตย มีความยุติธรรม ซื่อตรง อุปลาระนักเรียน มีความสัมพันธ์อันดีแก่นักเรียน

พ.ศ.2519 สุวรรณ เนตยากร<sup>2</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้บริหารเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่ และลักษณะที่พึงปรารถนาของครูในระดับ

---

<sup>1</sup> มัชฌิมา ปิยะมาดา, "การสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2511), หน้า 98.

<sup>2</sup> สุวรรณ เนตยากร, "ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้บริหารเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่ และลักษณะที่พึงปรารถนาของครูในระดับมัธยมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 65.

มัธยมศึกษา" พบว่าตามความคิดเห็นของนักเรียนลักษณะที่จำเป็นที่สุด คือ ครูควรมีความ  
 ยุติธรรม รองลงไปที่คือควรมีหน้าตาเข้มแข็งแจ่มใส แต่งกายสุภาพ วาจาไพเราะและสุภาพ  
 มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ลักษณะ  
 ของครูที่พึงปรารถนาได้แก่ หน้าตาเข้มแข็งแจ่มใส แต่งกายสุภาพ เสียงดังชัดเจน พุค  
 สุภาพ มีลักษณะเป็นผู้นำ เข้มแข็ง ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จัก  
 ควบคุมอารมณ์ มีเหตุผลรักและศรัทธาในอาชีพครู เลื่อมใสในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์  
 มีความสามัคคี มีความคิดริเริ่ม มีความยุติธรรม

พ.ศ. 2520 เฉลียว บุรีภักดิ์ และคณะ<sup>1</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ลักษณะของครู  
 ที่ดี" พบว่าลักษณะของครูที่ดี มี 5 ด้านด้วยกันคือ

1. มีความรู้ดี มีการค้นคว้าหาความรู้ และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์  
 อยู่เสมอ
2. สอนดี สามารถใช้ภาษาได้ดี มีเทคนิคในการโน้มน้าวจิตใจคนและสามารถ  
 ประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างได้ไม่เพียงแต่พูดอย่างเดียว
3. สุขภาพดี รู้จักป้องกันโรคติดต่อ งดเว้นสิ่งเสพติดทั้งปวงไม่เสเพล รู้จัก  
 รักษาอารมณ์ให้มั่นคง
4. ประพฤติดี มีความซื่อสัตย์เที่ยงธรรม มีเมตตา ชยัน อคทน ไม่ย่อท้อต่อ  
 อุปสรรคทั้งปวง
5. มีน้ำใจประชาธิปไตย มีเหตุผล กล่าวพูดกล้าหาญเผชิญความจริงรับฟังความ  
 คิดเห็นของผู้อื่น และยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา มหากษัตริย์

<sup>1</sup> เฉลียว บุรีภักดิ์ และคณะ, รายงานผลการวิจัยเรื่อง "ลักษณะครูที่ดี"  
 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2520), หน้า 366.

ค.ศ. 1947 วิทตี (Witty)<sup>1</sup> ได้ทำการศึกษามุคลิกภาพของครูที่ดีโดยให้นักเรียนเขียนเรียงความมาส่ง และรวบรวมคุณลักษณะของครูที่ดี ได้แก่ มีความยุติธรรม ให้ความร่วมมือ มีความเป็นประชาธิปไตย มีเมตตากรุณา เอาใจใส่ต่อทุกคน มีความอดทน มีอารมณ์ขัน อารมณ์ที่หาสิ่งใดเสมอต้นเสมอปลาย สนใจปัญหาเดือดร้อนของนักเรียน

เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะที่ดีของครูข้าง ปรากฏว่าในประเทศไทยยังไม่มีผู้ใดศึกษาไว้ แต่มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านี ซึ่งพอจะประมวลได้ดังนี้

✓ ธนู แสงศักดิ์<sup>2</sup> ได้ให้ความหมายของคำว่า "ครูข้าง" ว่าหมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถทางการช่างแต่ละแขนงทั้งในค่านทฤษฎีและปฏิบัติ ทั้งมีความสามารถที่จะถ่ายทอดความรู้นั้นให้เกิดความเข้าใจแก่นักเรียนจนถึงขั้นสามารถนำไปปฏิบัติได้

✓ อนันต์ วงศ์กระจ่าง<sup>3</sup> กล่าวถึงลักษณะของครูข้างว่า ครูข้างนอกจากจะต้องมีความรู้ และความสามารถแล้ว จะต้องมีความสัมพันธ์อย่างอื่นอีกหลายประการ เช่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรอบคอบ มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ และกำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของครูข้างว่ามีดังนี้

1. สอนให้นักเรียนมีความรู้ในวิชาช่าง
2. สอนให้นักเรียนมีระเบียบวินัย เชื่อฟัง และคำนึงถึงความปลอดภัยในโรง

ฝึกงาน

<sup>1</sup> Paul Witty, "An Analysis of the Personality Traits of the Effective Teacher," The Journal of Educational Research 27 (May 1947) : 662 - 668.

<sup>2</sup> ธนู แสงศักดิ์, "ความรับผิดชอบของครูช่าง," วารสารวิทยาลัยครูอาชีวศึกษา 5 (มีนาคม 2513) : 6.

<sup>3</sup> อนันต์ วงศ์กระจ่าง, "การรับผิดชอบของครูช่าง," วารสารวิทยาลัยครูอาชีวศึกษา 6 (กุมภาพันธ์ 2514) : 73.



✓ ประชา กิจนุสนธิ<sup>1</sup> เห็นว่าลักษณะที่ดีของครูช่างควรมีดังนี้

1. สามารถปรับตัวให้ยอมรับ และติดตามวิทยาการแผนใหม่
2. ให้ความรัก และความยุติธรรมต่อผู้เรียน
3. รู้จักใช้อุปกรณ์การสอน เช่น ภาพยนตร์ ภาพซอน แฉงสาชิต เป็นต้น

✓ ดร. กุณฑล ไชยเศรษฐ<sup>2</sup> ได้เสนอลักษณะอุปนิสัยที่ดีของครูฝึกอาชีพที่สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ กรมแรงงาน โดยแปล และเรียบเรียงจากบทความเรื่อง "What it takes to be a good teacher" ของ Mr. Reed Bass, Director of the David Ranken, Jr. School of Mechanical Trades; Chicago, U.S.A. ว่าต้องประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. ต้องรู้วิชาดีนั้น ๆ และวิธีสอนที่ดี ต้องมีการ เตรียมบทเรียนไว้ล่วงหน้า  
ทุกครั้ง
2. ใช้ภาษาที่ถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจแจ่มชัด ไม่คลุมเคลือการพูดซ้ำ ๆ ซักถ้อยซ้ำคำเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนดียิ่งขึ้น
3. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ครูจะต้องอธิบายคำพูดคำศัพท์ทางช่าง
4. การกระตุ้นเตือน - ครูที่ดีต้องเตรียมงานการสอน และอุปกรณ์ไว้ล่วงหน้า  
ก่อน
5. จงหลีกเลี่ยงการพูดที่ซ้ำซากน่าเบื่อหน่าย
6. ควบคุมอารมณ์ และมีไหวพริบในการหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้ง

<sup>1</sup>ประชา กิจนุสนธิ, "แนวคิดในการสอนอาชีวศึกษา," วารสารวิทยาลัยครูอาชีวศึกษา 5 (มีนาคม 2513) : 27.

<sup>2</sup>กุณฑล ไชยเศรษฐ, "ข้อเสนอแนะสำหรับครูฝึกอาชีพ," วารสารวิทยาลัยครูอาชีวศึกษา 5 (พฤษภาคม 2513) : 5.

7. ประทศิแล้วควรรีบขึ้นในขณะสอน โดยเฉพาะในการสาธิต เพราะสามารถแสดง และอธิบายได้ดีกว่านั่งบรรยาย

8. มีวิธีส่งเสริมผู้เรียนโดยตรวจงาน และให้ความเห็นเสนอแนะทุกครั้ง

9. หลีกเลี่ยงการลำเอียง

10. หลีกเลี่ยงการกระทำที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความอับอาย

11. สำรวจตนเองก่อนสำรวจผู้เรียน

12. มีการร่วมงานกับผู้บังคับบัญชา

13. ให้ความร่วมมือ และประสานงานกับเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในโรงเรียน ตลอดจน ผู้ปกครองของนักเรียน และชุมชน

สำหรับงานวิจัยของต่างประเทศที่เกี่ยวกับครูช่าง พอจะประมวลได้ดังนี้

✓ แฮโรลด์ เอ็ม ไบราม<sup>1</sup> (Harold M. Byram) ได้กล่าวถึงลักษณะและ ขอบเขตหน้าที่ของครูช่างว่านอกจากจะมีทักษะความสามารถทางช่างแล้วยังต้องมีคุณสมบัติ ของความเป็นครูอีกด้วย จะต้องสนใจผู้เรียน และช่วยเหลือผู้เรียนตามต้องการได้ ครู ช่างที่ดีจะต้องมีความอดทน รู้จักกาลเทศะ และมีความสามารถที่จะอธิบายสิ่งที่รู้ และ สามารถสาธิตให้ดูได้ จะต้องมีความสามารถที่จะอธิบายข้อปฏิบัติ และหลักการ ดังนั้นครู ช่างจะต้องทำความเข้าใจกับผู้เรียนเป็นอย่างดี ครูช่างจะมีบทบาทในการวางแผนการสอน เป็นผู้นำในการอภิปราย รู้จักเลือกวิชาที่สัมพันธ์กับวิชาที่สอน เข้าใจผู้เรียน และรู้จักแก้ ปัญหาที่เกิดขึ้น

<sup>1</sup>Harold M. Byram, Vocational Education and Practical Arts in the Community School (New York : The Mcmillan Co., 1956),

เฮอเบิร์ต เบอร์ท โรเบิร์ต<sup>1</sup> (Herbert George Robert) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ลักษณะบุคลิกภาพของครูช่างอุตสาหกรรมในสหรัฐอเมริกา" การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะบุคลิกภาพของครูช่างอุตสาหกรรมโดยเปรียบเทียบระหว่างตัวอย่างประชากร 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เป็นครูช่างอุตสาหกรรมชาวอเมริกัน 156 คน เป็นครูช่างที่ค่อนข้างสูงอายุ มีประสบการณ์สูง ส่วนอีกกลุ่มเป็นครูช่างอุตสาหกรรมที่ดูขึ้นมาจำนวน 163 คน ส่วนใหญ่เป็นครูที่สอนในโรงเรียนเล็ก ๆ อยู่ในชุมชนเล็ก ๆ และได้รับการยกย่องน้อยกว่ากลุ่มที่ 1 ตัวแปรบุคลิกภาพที่ใช้วัดได้แก่ตัวแปรในแบบวัดบุคลิกภาพของแจ๊คสัน (PRF : Jackson's Personality Research Form)

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ 1 มีบุคลิกลักษณะแตกต่างจากกลุ่มที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กลุ่มที่ 1 จะมีความใฝ่สูงทางด้านความสำเร็จในชีวิต ชยัน รอบคอบ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สุภาพ รู้จักการทำงานที่เป็นระบบ และต้องการการยอมรับในสังคมมากกว่ากลุ่มที่ 2

วิลเลียม แอมโบรส ฟิลลิปส์<sup>2</sup> (William Ambrose Phillips) ได้ทำการศึกษายภาพของครูอาชีพศึกษาตามความคิดเห็นของบุคคล 3 กลุ่ม : ครูที่ไม่ได้จบการศึกษาระดับปริญญา, ครูที่เพิ่งสำเร็จการศึกษา และครูที่มีประสบการณ์การสอน

<sup>1</sup>Herbert George Robert, "A Comparative Analysis of Personality Characteristics of Industrial Arts Teachers in the United States," Dissertation Abstracts 38 (October 1977) : 2079-A.

<sup>2</sup>William Ambrose Phillips, "The Role of the Vocational Teacher as Perceived by Three Groups : Non-Degree, New-Degree and Experienced Vocational Teachers," Dissertation Abstracts 34 (November 1973) : 2477-

มานาน โดยใช้แบบสอบถาม Vocational Industrial Teacher Attitude Scale (VITAS) ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่าของดีเกิร์ต จำนวน 72 ข้อ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance) พบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม แสดงให้เห็นว่าผู้การศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ถึงบทบาทของครูอาชีพศึกษา

✓ กูดแมน เซอร์วิล ทาฟท์<sup>1</sup> (Goodman, Sherrill Taft) ได้ทำการศึกษากำหนดคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จในรัฐโคโรไลนาตอนเหนือ โดยใช้แบบวัดบุคลิกภาพของเอ็ดเวิร์ด (Edwards Personal Preference Schedule EPPS) ผลจากการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยโดยการทดสอบค่า t (t - test) พบว่ามีความแตกต่างกันระหว่างครูช่างอุตสาหกรรมที่ประสบความสำเร็จ และไม่ประสบความสำเร็จอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับความเชื่อมั่น .90

✓ มาร์ธา กรอฟอร์ด มังก์ลิฟท์<sup>2</sup> (Martha Grawford Muncrief) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การปรับปรุงงานของครูอาชีพศึกษา" โดยใช้ Minnesota Theory of Work Adjustment วัดด้านความต้องการทางอาชีพ, ความพอใจในงาน และความสำเร็จในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า จากตัวแปรทั้งหมดได้แก่อายุ, เพศ, ฐานะทางการ

<sup>1</sup> Goodman Sherrill Taft, "A Study to Determine Personal Characteristics of Most Successful and Successful Trade and Industrial Education Teachers in North Carolina," Dissertation Abstracts 35 (March 1975) : 6016-A.

<sup>2</sup> Martha Grawford Muncrief, "Work Adjustment of Vocational Education Teachers," Dissertation Abstracts 34 (November 1973) : 2475-A.

สมรส เชื้อชาติ, ระดับการศึกษา, จำนวนปีที่สอนในตำแหน่งปัจจุบัน, จำนวนปีทาง  
 ประสบการณ์ทางการสอน ในจำนวนตัวแปรดังกล่าวมีตัวแปรเพียงตัวเดียวเท่านั้นที่เป็น  
 ตัวทำนายความพอใจในงาน ก็คือ จำนวนปีที่สอนในตำแหน่งปัจจุบัน ส่วนตัวแปรที่เป็น  
 ตัวทำนายการปรับปรุงงาน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า จำนวนปีที่สอนในตำแหน่งปัจจุบันที่  
 มากกว่า, จำนวนปีของประสบการณ์ที่มากกว่า และครูอาชีพศึกษาที่เป็นเพศหญิง จะเป็น  
 ครูที่มีการปรับปรุงงานสูง

เท่าที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดจะเห็นว่าข้อคิดเห็นและงานวิจัยส่วนใหญ่เกี่ยวกับ  
 บทบาทหน้าที่ภาระงาน และบุคลิกลักษณะของครูสามัญทั่ว ๆ ไป ส่วนผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับ  
 ครูช่างยังมีน้อย ข้อคิดเห็นทั้งหมดและงานวิจัยดังกล่าวเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยคาดว่าภาระ  
 งานของครูช่างควรจะประกอบด้วย 4 หมวด ดังนี้ คือ

- หมวด ก. ความคิดเห็นต่ออาชีพครู
- หมวด ข. ความรู้วิชาครู
- หมวด ค. ทักษะในการสอน
- หมวด ง. หน้าที่และงานของครูช่าง

นอกจากนี้ ข้อคิดเห็นและผลงานวิจัยดังกล่าวยังเป็นแนวทางช่วยในการสร้าง  
 แบบสอบถามทั้ง 4 หมวดดังกล่าวแล้วด้วย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร  
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย